

INGEKOMEN 13 APR 2017

Aan de colleges van de deelnemende gemeente

Sontweg 10
9723 AT Groningen
Postbus 66
9700 AB Groningen
T: 088 162 5000
E: info@vrgroningen.nl
W: www.veiligheidsregiogroningen.nl
W: www.brandweer.groningen.nl

Datum	10 april 2017	Onze referentie	Z/17/014917
Aantal bijlagen	4	Uw referentie	-
Behandeld door	Maria Bos	Sector/dienst	Directie
Telefoon		Team	-
E-mail	bedrijfsvoering@vrgroningen.nl		

Onderwerp Aanbiedingsbrief jaarstukken 2016-2018 en AEF rapport

Geacht College,

Bijgaand bieden wij u de jaarstukken aan, met bijbehorend rapport met daarin de uitkomsten van de takenevaluatie.

Veiligheidsregio Groningen (VRG) bestaat inmiddels 3 jaar, een periode waarin we toegroeid zijn naar een professionele organisatie. Naast het opbouwen van een nieuwe organisatie en het op peil houden van onze voorzieningen, is stevig ingezet op het actief betrekken van de wereld om ons heen en de maatschappelijke vraagstukken op het gebied van veiligheid in brede zin. De organisatie heeft hierin een grote prestatie geleverd. In een tijd van grote (maatschappelijke) veranderingen en nieuwe thema's en ontwikkelingen die het gevoel van veiligheid van onze inwoners onder druk zetten, is voor ons het moment aangebroken om een nieuwe stap vooruit te zetten.

Zowel op landelijk als regionaal niveau zien we inmiddels verschillende ontwikkelingen die van invloed zijn op de inhoud en uitvoering van onze taken. Voorbeelden hiervan zijn thema's als (cyber)terrorisme, vluchtelingen en verminderd zelfredzamen. Daarnaast staan we op regionaal niveau aan de vooravond van verschillende gemeentelijke herindelingen en daarmee aan een verandering van de samenstelling van ons bestuur en onze clusterindeling. Tenslotte zijn en blijven aardbevingen een belangrijk thema voor Groningen. Om hierin de rol van VRG goed te kunnen blijven vervullen, zijn we voor de continuering van de financiering in gesprek met de NCG.

Het vertrekpunt is een solide basis; de taken die wij uitvoeren moeten in evenwicht zijn met de middelen die wij tot onze beschikking hebben. Op deze wijze combineren wij een kwalitatief goede dienstverlening aan burgers met een huishoudboekje dat op orde is.

Achtergrond

De bijgaande jaarstukken zijn opgesteld tegen de achtergrond van de opstartfase van de organisatie, waarin incidentele financiële voordelen zijn behaald. In de begrotingen 2016 en 2017 zijn conform bestuursbesluiten deze incidentele voordelen ingezet als dekking voor structurele lasten. Een voorbeeld hiervan is de indexatie zoals opgenomen in de primaire begroting 2017. Door structurele lasten te dekken met incidentele voordelen, wordt uitzetting van de begroting (en de gemeentelijke bijdragen) voorkomen voor de duur waarmee de incidentele voordelen te realiseren zijn. Bij VRG is geconstateerd dat de incidentele voordelen in 2017 verder zullen afnemen. Het bestuur heeft daarop besloten om vanaf 2018 fundamenteel structurele lasten te dekken met structurele dekking en dit ook als zodanig in de begroting op te nemen. Hiertoe is de takenevaluatie opgestart met de intentie om de resultaten te verwerken in de begroting 2018.

Uit de takenevaluatie is gebleken dat een structurele oplossing slechts beperkt op termijn mogelijk is. Dit is in de begroting 2018 verwerkt. De takenevaluatie leidt verder tot de conclusie dat een fundamentele discussie benodigd is om te komen tot aanvullende oplossingen. AEF doet daartoe een aantal suggesties. In aankomende tijd zal een strategische visie worden uitgewerkt, die zijn financieel beslag zal kunnen krijgen in de begroting 2019 en in het daarin op te nemen meerjarenperspectief.

Toelichting jaarrekening 2016

In relatie tot voorgaande jaren, zien we in 2016 dat we verder zijn toegegroeid naar uitputting van het begrotingskader. Desondanks sluit het jaar 2016 nog met een (klein) incidenteel overschot. Wel constateren we dat zowel onze formatie en investeringscyclus als het uitgevoerde takenpakket, op het niveau zijn zoals beoogd en afgesproken bij de regionalisering. De accountantscontrole is afgerond en de accountant heeft een goedkeurende verklaring af gegeven bij de concept jaarrekening 2016. Een uitgebreide toelichting op de jaarstukken vindt u in de bijlage 1 bij deze brief.

Actualisatie begroting 2017

Voor 2017 wordt voorgesteld de autonome kosten, voortvloeiend uit actuele ontwikkelingen, mee te nemen in de begroting 2017. Dit betekent een uitzetting van € 768 duizend voor de begroting 2017, veroorzaakt door stijging van pensioenlasten en indexatie 2016 en maatregelen in het kader van veilig en gezond werken (landelijk beleid). Een toelichting vindt u in de bijlage 2 van deze brief.

Begroting 2018

Het algemeen bestuur heeft de concept beleidsbegroting 2018 vastgesteld. In de concept beleidsbegroting wordt u geïnformeerd over de doelstellingen die de VRG zich stelt voor het boekjaar 2018 en het financiële kader dat hiermee gemoeid is. Ook hier zijn de onontkoombare (autonome) kosten verwerkt ter hoogte van € 2,3 miljoen, grotendeels als gevolg van indexatie. Het gaat hierbij tevens om uitgestelde indexatie welke in de jaren 2016 en 2017 incidenteel werd gedekt. Op dit moment is er geen sprake van nieuw beleid voor 2018 ev. Een toelichting vindt u in de bijlage 3 van deze brief.

AEF

AEF (Andersson, Elffers en Felix) heeft in het kader van de takenevaluatie onderzoek gedaan naar de balans tussen de taken en de financiering die daar tegenover staat (zie bijlage 4 Rapport AEF).

De opdracht voor de takenevaluatie luidde *“maak inzichtelijk op welke wijze het takenpakket van de VRG duurzaam in evenwicht kan worden gebracht, gelet op de beschikbare middelen”*. Het uitgangspunt hierbij is te komen tot een structureel gedekte begroting, in eerste instantie vanuit het perspectief dat de nieuwe structurele lasten binnen bestaand begrotingskader zouden moeten worden opgevangen door lastenverlaging elders. Het rapport van AEF geeft inzicht in de huidige situatie, ten aanzien van de taakuitvoering van de VRG, op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing, GHOR en Bevolkingszorg. De uitdagingen voor de Veiligheidsregio Groningen zijn weergegeven en AEF heeft mogelijke oplossingen aangereikt aan die verder verkend zouden moeten worden.

De overall conclusie in het rapport, dat een samenhangend pakket aan bestuurlijke keuzes nodig is om de financiële opgave van de VRG in te vullen, onderschrijven wij. Wij hebben geconstateerd dat binnen de huidige begroting van de VRG weinig lucht zit. Dit beeld wordt bevestigd in het rapport van AEF, waarbij AEF aangeeft dat de mogelijkheden voor besparing op korte termijn zeer beperkt zijn. De organisatie is beleidsarm ingericht en de focus ligt op de uitvoering. Dit uit zich in een relatief lage overhead en in een smalle top. De verwachting is dan ook niet dat er door het voeren van een takendiscussie een significante besparing te behalen valt op langere termijn.

Financiële hygiëneregels

AEF concludeert daarnaast dat de incidentele dekking moet worden omgezet in structurele dekking. De gestegen kosten als gevolg van autonome ontwikkelingen, zijn in de afgelopen jaren steeds incidenteel gedekt. Eén van de aanbevelingen is om hierover nadere financiële afspraken te maken (financiële hygiëneregels), welke als uitgangspunt worden gehanteerd voor toekomstige begrotingen.

Vanuit dit inzicht zijn door het bestuur een drietal uitgangspunten geformuleerd om een stabiel evenwicht te creëren:

1. Onontkoombare autonome ontwikkelingen worden meegenomen als uitzetting in de begroting;
 2. Beleidsaanpassingen vanuit het verleden worden in eerste instantie opgevangen binnen huidige begrotingskader;
 3. Nieuw beleid wordt aan het bestuur voorgelegd, waarbij dekking een expliciet besluitpunt is.
- Vanuit bovengenoemde uitgangspunten is de begroting 2018 opgesteld en leggen we een voorstel voor de actualisatie van de begroting 2017 voor.

Overige maatregelen

In het rapport worden verder een aantal mogelijke maatregelen genoemd ter bevordering van de balans tussen taken en beschikbare middelen. Een van de mogelijkheden is het verkennen van verdere samenwerking op noord Nederlandse schaal.

Wij zien een voordeel ten aanzien van het samen optrekken, maar tegelijkertijd realiseren wij ons dat dit niet op korte termijn de sleutel zal zijn tot substantiële financiële voordelen. Een andere maatregel die wordt genoemd is het verkennen op welke wijze de GGD Groningen en VRG elkaar op de langere termijn kunnen versterken. Dit sluit aan bij de verkenning die GGD Groningen inmiddels heeft aangekondigd, waarbij voor de GGD vier scenario's zullen worden onderzocht:

1. Positionering als zelfstandige dienst;
2. Onderbrengen van de bedrijfsvoeringtaken bij de VRG;
3. Fusie met de VRG of;
4. Huidige situatie handhaven, met verscherpte afspraken.

Daarnaast worden maatregelen genoemd die betrekking hebben op de ambities en de kerntaken van de VRG, op korte, middellange en lange termijn. De mogelijkheden voor de korte termijn hebben wij verwerkt in de begroting 2018.

Vervolg

In de komende maanden formuleren we onze koers en strategie voor de toekomst, waarin we de focus leggen op wat we gaan doen richting 2019 en verder. Dit zal zich vertalen in de begroting 2019 en het meerjarenperspectief. De VRG is een netwerk organisatie en vanzelfsprekend betrekken we onze (crisis) partners hierbij.

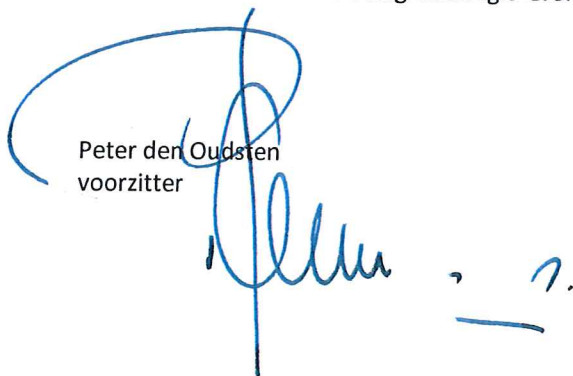
Nadere toelichting?

Mocht er behoefte zijn binnen uw gemeenteraad om een nadere uitleg van bijgevoegde documenten, zijn wij uiteraard bereid om een toelichting in uw gemeenteraad te geven. Hiervoor kunt u contact opnemen de bestuurssecretaris, mevrouw P.A. Lambeck, via het bestuurssecretariaat sonja.smit@vrgroningen.nl.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van Veiligheidsregio Groningen,

Peter den Ouden
voorzitter

Bijlage 1: Toelichting bij de jaarstukken van Veiligheidsregio Groningen 2016

Hierbij bieden wij u een samenvatting aan van de jaarstukken 2016 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen (VRG), waarbij wordt ingegaan op de belangrijkste onderwerpen uit de jaarstukken. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Deze zijn samengevoegd in één boekwerk. Conform de wet gemeenschappelijke regelingen artikel 34b stellen wij u voor de jaarstukken VRG 2016 ter kennisgeving voor te leggen aan de raden.

In het jaarverslag wordt op hoofdlijnen verantwoording afgelegd in hoeverre de in de begroting geformuleerde doelen zijn behaald. Daarnaast wordt het weerstandsvermogen, de risico's en ontwikkelingen en de reservepositie toegelicht. De jaarrekening is voornamelijk financieel van aard en geeft inzicht in hoe de middelen zijn besteed en hoe het financiële resultaat tot stand is gekomen. Daarnaast wordt in de jaarrekening een voorstel gedaan voor de bestemming van het resultaat.

De accountantscontrole heeft plaatsgevonden en de accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven. De cijfers geven een getrouw beeld over van de financiële positie en het weerstandsvermogen wordt toereikend geacht. De accountant merkt op dat er inmiddels meer historisch perspectief is op de als tijdelijk en/of incidenteel aan te merken verschillen tussen (meerjaren)begroting en realisatie. Dit helpt zicht te krijgen op de "genormaliseerde" exploitatie.

1.Het financiële resultaat

Het financiële resultaat na reservemutaties per programma en de voorgestelde resultaatbestemming is als volgt:

Programma	Resultaat	Bestemming	Bedrag
Brandweerzorg incl. meldkamerfunctie	826.000	Bestemmingsreserve Aanvullende demping huisvesting	200.000
		Bestemmingsreserve Huisvesting	624.000
		Algemene reserve VRG	2.000
Rampenbestrijding & Crisisbeheersing	1.000	Algemene reserve VRG	1.000
Gemeentelijke Kolom Groningen	85.000	Algemene reserve VRG	85.000
GHOR	512.000	Algemene reserve VRG	512.000
Totale VRG	1.423.000		1.423.000
	0		0

Vrijval reserve	Bedrag	Bestemming	Bedrag
Bestemmingsreserve BTW GKG	129.000	Algemene reserve VRG	90.000
		Bestemmingsreserve Huisvesting	39.000
Totaal VRG	129.000		129.000

Gebeurtenissen 2016

In 2016 is een transitie gestart om de huisvesting over te dragen van de gemeenten aan VRG. De overdracht is eind 2016 nog niet geheel afgerond, de lasten voor de exploitatie over 2016 zijn inmiddels wel grotendeels afgerekend. Ten aanzien van de kazernes die nog niet overgenomen zijn wordt verzocht een bestemmingsreserve te vormen. Gedurende 2016 heeft VRG 22 kazernes in eigendom genomen en zijn afspraken gemaakt over de huur van 5 kazernes. Met de gemeenten waar de andere 10 kazernes gevestigd zijn lopen nog gesprekken om de huurcontracten dan wel koopovereenkomsten af te ronden en conform bestuursbesluit op basis van de boekwaarde op 1 januari 2016. De gemeenten hebben voor de totale huisvestingskosten een bijdrage toegekend van 3.081 duizend euro, hier zijn we binnen gebleven.

Het effect van het groot onderhoud gemeentefonds cluster OOV (herijking) op de verdeelsleutel is in 2016 doorgerekend. In de gemeentelijke bijdragen is op basis van solidariteit 1/3e deel demping van de berekende effecten meegenomen. Het effect van de herijking is aan het algemeen bestuur voorgelegd op 8 juli 2016. De vastgestelde herverdeling van kosten zou leiden tot een verrekening waarbij 16 nadeelgemeenten en 7 voordeelgemeenten zouden ontstaan. Vanuit de resultaatbestemming is conform genoemd bestuursbesluit 200 duizend euro voor aanvullende demping beschikbaar gesteld om de effecten voor de nadeel gemeenten verder te verzachten.

Het financiële resultaat

De zeven belangrijkste componenten die het resultaat bepalen worden uitgelicht. Waarbij benadrukt dient te worden dat de voordelen een incidenteel karakter hebben terwijl de nadelen zowel een incidenteel als structureel karakter hebben.

- **Kapitaallasten (680 duizend, incidenteel voordeel)**
Herinvesteringen in materieel komen later tot stand onder andere doordat de grootte van de organisatie leidt tot investeringen met een grotere omvang, zowel in aantallen als geld. Dit verplicht ons om in het kader van rechtmatigheid veelal langere aanbestedingstrajecten te doorlopen. Hierdoor zijn zowel de afschrijvingslasten als de rentelasten lager dan begroot. De afschrijving op activa start pas in het jaar opvolgend aan het jaar van ingebruikname en de rente op de kapitaalsmarkt op is op dit moment lager dan in de begroting is opgenomen. De meerjaren investeringsbegroting wordt geactualiseerd op basis van de uitkomsten van het project incidentbestrijding 2.0.
- **BTW (739 duizend, incidenteel voordeel)**
VRG ontvangt een compensatie via de BDUR van het Rijk van 400 duizend voor de BTW op meldkameractiviteiten. Dit voordeel valt naar verwachting weg bij het opgaan van de meldkamer in de landelijke meldkamerorganisatie. Daarnaast bevat de BDUR een compensatie voor het niet meer compensabel zijn van BTW op brandweeractiviteiten. Het voordeel in 2016 van 339 duizend euro samenhangend met de kapitaallasten verdwijnt naarmate we verder in de vervangingscyclus zijn.
- **Huisvesting (624 duizend, incidenteel voordeel)**
Er zijn 4 kazernes nog niet overgenomen waardoor de voorgenomen afschrijvingskosten (472 duizend euro) nog niet als last kan worden genomen. Daarnaast is in de transitieperiode minder besteed aan het onderhoud van de kazernes. Omdat deze lasten alsnog in 2017 zullen volgen conform bestuurlijk besluit om de huisvestingstransitie per 1-1-2016 te effectueren, wordt voorgesteld een bestemmingsreserve te vormen.
- **Personeel gerelateerde kosten (1.660 duizend, incidenteel/ structureel nadeel)**
Er is een voorziening ten bedrage van 794 duizend euro getroffen voor de verplichtingen die VRG heeft ten aanzien van oud-medewerkers die een WW-uitkering ontvangen. VRG is eigen risicodragers, wanneer de regionalisering ten grondslag ligt aan deze uitkering wordt voorzichtigheidshalve voor de maximale looptijd een voorziening gevormd.

Als gevolg van de invoering van het individueel keuzebudget op 1 januari 2017 krijgt elke werknemer onder meer de keuze wanneer hij of zij het vakantiegeld uitbetaald krijgt. Als gevolg van deze systeemwijziging is het uit te betalen vakantiegeld (609 duizend euro) over de periode mei 2016 t/m december 2016 als verplichting opgenomen.

Naast deze incidentele componenten is een hoger dan voorziene stijging van de brutosalarissen (260 duizend euro) ten opzichte van de indexatie in de begroting structureel.

- **GHOR (512 duizend, incidenteel/ structureel voordeel)**

Er is in 2016 een langere periode sprake geweest van vacatureruimte. Met de invulling is gewacht op duidelijkheid ten aanzien van de invulling van de crisisorganisatie. In 2016 hebben zich geen grote incidenten voorgedaan waarvoor personele danwel materiële kosten gemaakt zijn.

- **Opleidingskosten (163 duizend euro/ structureel nadeel)**

In 2016 was sprake van fors hogere kosten voor het repressief personeel door een hogere instroom van vrijwilligers. Ook zijn meer kosten gemaakt voor bevelvoerders en specialisten dan begroot. Tot 2016 vond nacalculatie plaats voor de opleidingskosten van de vrijwilligers aan gemeenten. Het bestuur heeft besloten deze kosten in te vlechten in de begroting en daarvoor in 2016 hogere kosten toe te staan, te dekken uit de reserves. In 2016 was deze dekking dus ruim onvoldoende. Verrekening had geleid tot een afrekening met gemeenten van 440 duizend euro. Door achterblijvende kosten van opleiden voor de overige medewerkers is het nadeel beperkt gebleven.

- **Veilig en gezond werken (104 duizend, structureel nadeel)**

Na landelijk onderzoek naar de gezondheidsrisico's van de brandweerprofessie is VRG projectmatig aan de slag gegaan met het thema 'gezond en veilig werken'. Aan de 1e fase 'vergroten van de bewustwording en Quick Wins' is invulling gegeven. Ook zijn extra bluspakken en nekflappen aangeschaft, waszakken aangekocht en werkplaatsen zijn enigszins aangepast. Deze stappen hebben geleid tot extra (structurele) kosten en zullen in de toekomst nog tot meer kosten leiden.

Het financiële resultaat na reservemutaties per programma waarvan de totstandkoming in de jaarrekening is toegelicht:

Brandweezorg incl .meldkamerfunctie	826 duizend euro
Rampenbestrijding & Crisisbeheersing	1 duizend euro
Gemeentelijke Kolom Groningen	85 duizend euro
GHOR	512 duizend euro
Totale VRG	1.423 duizend euro

2. De financiële positie van de VRG

De besluitvorming over de jaarstukken 2016 richt zich voor een belangrijk deel op de bestemming van het resultaat en de beoordeling van het weerstandsvermogen.

2.1 Bestemming van het resultaat

Het bestuur heeft de volgende besluiten genomen ten aanzien van de bestemming van het resultaat en het hieruit voortvloeiende weerstandsvermogen.

Resultaat programma Brandweer incl. meldkamerfunctie:

- Voor 200 duizend euro een bestemmingsreserve herijking te vormen om de effecten van de herijking voor nadeelgemeenten verder te verzachten
- Voor 624 duizend euro een bestemmingsreserve huisvesting te vormen om in 2017 de dekking van afschrijvingslasten en onderhoudskosten over 2016 voor de nog niet overgenomen kazernes eind 2016 te dekken.
- De resterende 2 duizend euro aan de algemene reserve VRG toe te voegen.

Resultaat programma Rampenbestrijding en Crisisbeheersing:

- Het resultaat van 1 duizend euro toe te voegen aan de algemene reserve VRG.
- Resultaat programma GKG:
- Het resultaat van 85 duizend euro toe te voegen aan de algemene reserve VRG.
- Resultaat programma GHOR:
- Het resultaat van 512 duizend euro toe te voegen aan de algemene reserve VRG.

Aanvullend op de resultaatsbestemming wordt voorgesteld om de bestemmingsreserve BTW GKGten bedrage van 129 duizend euro vrij te laten vallen. Met de belastinginspecteur is overeenstemming bereikt over het (grotendeels) compensabel zijn voor de BTW van deze activiteiten waardoor de gevormde reserve kan worden opgeheven. Voorgesteld wordt:

- 90 duizend euro toe te voegen aan de algemene reserve VRG.
- 39 duizend euro toe te voegen aan de te vormen bestemmingsreserve huisvesting.

Dit leidt tot onderstaande reservepositie voor de VRG:

	1-1-2016	Mutatie 2016	31-12-2016	Res. bestemming 2016	1-1-2017	Weerstandsvormen
Algemene reserve						
VRG	2.065	-	2.065	690	2.754	2.754
GKG	100	-100	-	-	-	-
Bestemmingsreserve						
Materieel VRG	2.011	-	2.011	-	2.011	-
Frictiekosten	191	-191	-	-	-	-
BTW GKG	129	-	129	-129	-	-
Nieuw Beleid	386	-386	-	-	-	-
BTW GHOR	210	-210	-	-	-	-
Aanv. demping herijking	-	-	-	200	200	-
Huisvesting	-	-	-	663	663	-
Totaal	5.092	-887	4.205	1.423	5.628	2.754

Algemene reserve VRG

De algemene reserve VRG is beschikbaar voor alle deelprogramma's binnen de VRG.

Bestemmingsreserve Materieel VRG

Deze reserve is bestemd om de kapitaallasten op de toekomstige investeringen te kunnen dekken. Het gaat hierbij om activa die door het Rijk éénmalig zijn geschonken waarvoor vervanging voor eigen rekening komt. De op te stellen meerjaren investeringsbegroting geeft inzicht in toekomstige uitputting van deze reserve.

Bestemmingsreserve aanvullende demping herijking

Deze reserve wordt in 2017 aangewend om de negatieve financiële gevolgen die nadeelgemeenten ondervinden als gevolg van de herijking van cluster OOV middelen verder te verzachten, conform bestuursbesluit van 8 juli 2016

Bestemmingsreserve huisvesting

Deze reserve wordt in 2017 ingezet voor de huisvestingslasten (inclusief onderhoud) over 2016 voor de kazernes waarvoor in 2017 overeenstemming wordt bereikt met de gemeenten ten aanzien van de huur danwel overname. Conform bestuurlijk besluit vindt deze overeenstemming plaats met terugwerkende kracht per 1-1-2016.

2.2 Het weerstandsvermogen

Na vaststelling van de jaarstukken 2016 bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit 2.754 duizend euro. De ratio weerstandsvermogen komt uit op 1,28, dit betreft de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit (risico's: 2.150 duizend euro). Hiermee valt de ratio binnen de door het bestuur vastgestelde bandbreedte van 1,0 en 1,4.

De in het benodigde weerstandscapaciteit opgenomen risico's zijn toegelicht in de jaarrekening.

Bijlage 2: Toelichting op de begrotingsactualisatie 2017

Inleiding

Op 16 april 2016 is in het Algemeen Bestuur het begrotingskader 2017 besproken. Naar aanleiding hiervan is toen besloten het begrotingskader aan de raden voor commentaar voor te leggen, wat uiteindelijk heeft geleid tot vaststelling van de begroting inclusief gemeentelijke bijdragen voor 2017 in het Algemeen Bestuur van 14 oktober 2016.

Na het opstellen van het begrotingskader is een aantal ontwikkelingen geconstateerd die het herzien van de begroting 2017 noodzakelijk maken. Daarnaast wordt voorgesteld om de verdeelsleutel voor de begroting 2017 definitief vast te stellen conform artikel 24 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Groningen. Op basis van dit artikel is de verdeelsleutel gebaseerd op het fictief aandeel in het gemeentefonds voor brandweezorg en rampenbestrijding *per 1 januari* van het jaar waarop de betaling van de bijdragen betrekking heeft.

In het Algemeen Bestuur van 7 april 2017 is besloten tot actualisatie van de begroting naar aanleiding van de volgende ontwikkelingen:

1. De cao-verhoging en verhoging van pensioenlasten, samen € 660.000;
2. Het bestuursbesluit Schoon Werken, € 107.719;
3. De vaststelling van de definitieve verdeelsleutel voor 2017 conform artikel 24a van de GR VR Groningen.

1. Aanvullende indexatie

In de begroting voor 2017 is rekening gehouden met een indexatie van € 476 duizend. Deze indexatie wordt incidenteel gedekt door incidentele vrijval kapitaalslasten. Inmiddels is echter gebleken dat er sprake is van aanvullende indexatie. Deze aanvullende indexatie is tweeledig:

- Aanvullende indexatie 2016: de CAO-verhoging pakte € 260 duizend hoger uit dan in de primaire begroting 2016 was opgenomen. Dit is pas in de loop van 2016 bekend geworden en heeft zijn doorwerking in het jaar 2017.
- Aanvullende indexatie 2017: als gevolg van verhoogde pensioenpremies zijn de werkgeverslasten met € 400 duizend gestegen.

Bovenstaande leidt tot een uitzetting van de begroting van € 660 duizend. De gevolgen hiervan voor de gemeentelijke bijdragen zijn in bijgaande tabel inzichtelijk gemaakt.

2. Schoon werken

Als gevolg van inzet vanuit Veiligheidsberaad, Brandweer Nederland, maar ook in het perspectief van goed werkgeverschap, verwachten we een toename van de lasten in het kader van gezond en veilig werken. Dit leidt tot aanscherping van diverse maatregelen op het gebied van reserve materialen, zodat elke post weer paraat kan staan voor een volgende nieuwe uitruk. Extra investeringen in voldoende reserve materialen zijn nodig, zoals kleding. Dit heeft ook effect op onze onderhoudsprocessen en logistieke processen, zoals wassen. Naast deze gevolgen voor ons als werkgever, betekent het ook dat er bewuster schoner gewerkt gaat worden. Door de gezamenlijke aanpak en samenwerking binnen de organisatie kunnen we als geregionaliseerde organisatie overigens beter voldoen aan de nieuwe inzichten voor arbeidshygiëne.

Deze last leidt tot een uitzetting van de begroting 2017 van € 107.719. De gevolgen hiervan voor de gemeentelijke bijdragen zijn in bijgaande tabel inzichtelijk gemaakt.

3. Definitieve verdeelsleutel begroting 2017

Conform artikel 24a van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen gaat de verdeelsleutel ter financiering van het gemeentelijk deel van de kosten voor het programma brandweer in de periode 2014-2018

gefaseerd over naar een kostenverdeling op basis van het fictief aandeel in het gemeentefonds voor brandweezorg en rampenbestrijding *per 1 januari* van het jaar waarop de betaling van de bijdragen betrekking heeft.

Cebeon heeft begin januari van dit jaar in opdracht van Veiligheidsregio Groningen onderzocht wat het fictief aandeel in het gemeentefonds voor brandweer en rampenbestrijding van de Groninger gemeenten is in de periode 2016-2018. De uitkomst van het onderzoek leidt tot wijzigingen in de verdeling van de gemeentelijke bijdragen voor de begroting 2017. In de bijgaande tabel zijn de wijzigingen zichtbaar gemaakt.

4. Incidentele middelen opleidingskosten aardbevingen

In het kader van het thema aardbevingen wordt een opleidingstraject constructieve veiligheid aan in eerste instantie onze repressieve medewerkers aangeboden. Daarnaast wordt in een bredere context gekeken naar de doelgroep voor dit opleidingstraject. De verwachting is dat deze kosten via de NCG worden verrekend. Het gaat hierbij in eerste instantie om een incidentele last van € 180.000. Mocht verrekening via de NCG niet lukken, dan zal een aanspraak worden gedaan op de algemene reserve. Hier wordt derhalve geen begrotingswijziging voorgesteld.

Bovenstaande ontwikkelingen hebben geleid tot het besluit van het algemeen bestuur op 7 april 2017 in te stemmen met de begrotingsactualisatie en de bijbehorende uitzetting van de begroting 2017 met € 767.719. Daarnaast is ook ingestemd met de uitwerking van de definitieve verdeelsleutel voor de begroting 2017 conform art. 24a van de GR VR Groningen. In de onderstaande tabel zijn de effecten per gemeenten hiervan weergegeven.

De gewijzigde gemeentelijke bijdrage zal niet nu worden gefactureerd, maar er zal één definitieve afrekening worden opgemaakt na vaststelling van de jaarrekening over 2017.

Effecten van de begrotingsactualisatie 2017 per gemeente:

2017	aanvullende index Effect per gemeente in euro	Schoon werken Effect per gemeente in euro	Aanpassing % OOV Effect per gemeente in euro	Totaal Effect per gemeente in euro
Appingedam	10.743	1.746	4.233	16.721
Bedum	8.667	1.404	6.277	16.349
Bellingwedde	10.798	1.767	-916	11.649
De Marne	15.542	2.563	-21.583	-3.477
Delfzijl	28.937	4.690	-30.811	2.816
Eemsmond	22.561	3.739	-28.605	-2.305
Groningen (gemeente)	268.470	44.323	-29.126	283.667
Grootegast	11.328	1.835	4.558	17.722
Haren	17.136	2.782	6.012	25.930
Hoogezand-Sappemeer	30.472	4.917	6.888	42.277
Leek	16.888	2.731	5.506	25.124
Loppersum	11.432	1.841	10.351	23.624
Marum	9.757	1.586	1.522	12.864
Menterwolde	13.515	2.231	25.788	41.534
Oldambt	42.902	6.884	-10.790	38.996
Pekela	11.015	1.744	4.426	17.185
Slochteren	19.173	3.103	-1.844	20.432
Stadskanaal	29.377	4.681	9.463	43.521
Ten Boer	6.669	1.083	4.876	12.627
Veendam	24.064	3.879	9.075	37.018
Vlagtwedde	17.518	2.848	12.515	32.882
Winsum	13.763	2.200	4.600	20.563
Zuidhorn	19.273	3.143	7.583	29.999
Totaal	660.000	107.719	-0	767.719

Bijlage 3: Toelichting op de concept beleidsbegroting 2018

Het algemeen bestuur heeft de concept beleidsbegroting 2018 vastgesteld. In de concept beleidsbegroting wordt u geïnformeerd over de doelstellingen die de VRG zich stelt voor het boekjaar 2018 en het financiële kader dat hiermee gemoeid is.

Conform de wet gemeenschappelijke regelingen artikel 35 stellen wij voor deze concept beleidsbegroting 2018 door te leiden naar de raden. De commentaren op de zienswijze ontvangen wij graag uiterlijk 7 juli 2017. Het verzoek is om hieraan als onderwerp 'zienswijze financiële begroting 2018 VRG' toe te kennen.

Daarna wordt de concept beleidsbegroting vergezeld van de ontvangen commentaren aan het dagelijks bestuur voorgelegd en vervolgens op 30 juni 2017 ter goedkeuring aan het algemeen bestuur.

Ontwikkelingen

In onderstaande tabel zijn de structurele ontwikkelingen in kaart gebracht, met daarin onderscheid in autonome ontwikkelingen en beleidskeuzes.

Kostenstijgingen	2016	2017	2018
Autonome ontwikkelingen			
invoering werkkostenregeling	90.000	90.000	90.000
eigen risico WW	230.000	230.000	230.000
Toename bijdragen landelijk beleid	90.000	90.000	90.000
aanvullende indexatie 2016	260.000	260.000	260.000
intergreren opleidingskosten in begroting	151.000	151.000	151.000
indexatie 2017		476.000	476.000
aanvullende indexatie 2017 - pensioenlasten		400.000	400.000
indexatie 2018			592.000
FLO			250.000
Schoon Werken (besluit in AB 7-4-2017)		108.000	170.000
OMS opbrengsten (van structureel naar incidenteel; vervalt in 2021)			200.000
Tekort Gemeentelijke Kolom		80.000	60.000
Totaal autonome ontwikkelingen	821.000	1.885.000	2.969.000
Beleidskeuzes			
Geaccordeerd beleid Brandweerzorg		275.000	275.000
Totaal Beleidskeuzes		275.000	275.000
Totaal autonome ontwikkelingen en beleidskeuzes	821.000	2.160.000	3.244.000
Dekking			
Incidentele dekking Meldkamer middelen*	400.000	400.000	400.000
Incidentele dekking vanuit opbrengsten OMS*			200.000
Incidentele dekking door verlaging lasten elders	421.000	707.000	
Taakstellend structureel oplossen		285.000	285.000
Uitzetting begroting	-	768.000	2.359.000
* dekking vervalt in 2021			

Uitgangspunten

In de AB-vergadering van 17 februari jl. is de financiële stand van zaken besproken. Er zijn toen 3 conclusies getrokken die als uitgangspunt zijn genomen voor de voorliggende begroting:

- I. Onontkoombare autonome ontwikkelingen worden meegenomen als uitzetting in de begroting.
- II. Ten aanzien van de posten Geaccordeerd beleid Brandweezorg en Tekort Gemeentelijke Kolom in het besluit genomen in 2017 (zie bovenstaand), wordt bekeken in hoeverre compensatie mogelijk is door lagere lasten (opvangen binnen de begroting).
- III. Nieuw beleid wordt aan het bestuur voorgelegd, waarbij financiering een expliciet besluitpunt is.

Deze drie uitgangspunten worden onderstaand uitgewerkt:

Uitgangspunt I: Onontkoombare autonome ontwikkelingen

Aan autonome ontwikkelingen voor de begroting voor 2018, worden de volgende posten meegenomen:

Indexatie

De indexatie voor 2018 komt in totaal uit op een bedrag van € 1.728 duizend en bestaat voor een groot gedeelte uit te lage / niet structureel gedekte indexatie vanuit 2016 en 2017. De totale indexatie van 4,59% betreft meerdere jaren en bestaat uit de volgende onderdelen (zie blz. 47 van de begroting voor de berekening en toelichting):

- Aanvullende indexatie 2016: de CAO-verhoging pakte € 260 duizend hoger uit dan in de primaire begroting 2016 was opgenomen.
- De incidenteel gedekte indexatie vanuit 2017 van € 476 duizend.
- Aanvullende indexatie 2017: als gevolg van verhoogde pensioenpremies zijn de werkgeverslasten met € 400 duizend gestegen.
- Indexatie 2018 van € 592 duizend. Onze indexatie is conform voorgaande jaren berekend en op basis van de systematiek zoals opgenomen in de financiële verordening.

FLO

Het verhogen van de AOW-leeftijd door koppeling aan de levensverwachting, het wegvallen van de levensloopregeling en het verkleinen van de fiscale ruimte om extra pensioen te storten hebben effect op de afspraken rondom het functioneel leeftijdsontslag (FLO). De werkgevers hebben hierover een principeakkoord bereikt met de bonden. Voor werkgevers kan sprake zijn van een forse extra fiscale last als gevolg van de verlenging van de FLO-periode en de afschaffing van de levensloopregeling. Landelijk wordt op dit moment uitgezocht of en hoe dit vermeden kan worden. Daarnaast wordt het principeakkoord op dit moment nader uitgewerkt. Naast structurele effecten kunnen we in dit dossier ook te maken krijgen met een incidenteel effect als gevolg van de terugwerkende kracht van de nieuwe regeling. De structurele effecten worden ingeschat op een bedrag van € 250 duizend.

Schoon werken

Als gevolg van inzet vanuit Veiligheidsberaad, Brandweer Nederland, maar ook in het perspectief van goed werkgeverschap, verwachten we een toename van de lasten in het kader van gezond en veilig werken. Dit leidt tot aanscherping van diverse maatregelen op het gebied van reserve materialen, zodat elke post weer paraat kan staan voor een volgende nieuwe uitruk. Extra investeringen in voldoende reserve materialen zijn nodig, zoals kleding. Dit heeft ook effect op onze onderhoudsprocessen en logistieke processen, zoals wassen. Naast deze gevolgen voor ons als werkgever, betekent het ook dat er bewuster schoner gewerkt gaat worden. Door de gezamenlijke aanpak en samenwerking binnen de organisatie kunnen we als geregionaliseerde organisatie overigens beter voldoen aan de nieuwe inzichten voor arbeidshygiëne.

In de bestuursvergadering ligt een bestuursbesluit voor omtrent de gevolgen van de verscherpte maatregelen inclusief de gevolgen voor de financiën aan het bestuur worden voorgelegd. Het structurele effect bedraagt € 170 duizend.

Opleidingskosten

Bij de start van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) in 2014 is besloten om voor de opleidingskosten van vrijwillige manschappen te werken met nacalculatie per gemeente. Het gaat om de opleidingen voor manschappen en bevelvoerders. Gemeenten werkten in hun eigen begrotingen met verschillende uitgangspunten ten aanzien van verwachte verlooppercentages. Deze methode van nacalculatie leidde daarom tot grote schommelingen bij gemeenten in de afrekening. Daarom zijn de opleidingskosten voor vrijwilligers met ingang van 2016 integraal meegenomen in de begroting van de VRG. Op basis van de gerealiseerde verlooppercentages (7% voor manschappen en 10% voor bevelvoerders), leidt dit tot een extra structurele last van € 151 duizend. In 2016 en 2017 is dit bedrag zoals eerder in de notitie aangegeven, incidenteel gedekt. Voor de begroting van 2018 leiden deze kosten tot een uitzetting van de begroting met € 151 duizend.

Tekort Gemeentelijke Kolom

Vanaf de start van de regionalisering is er voor de financiering van de GK gebruik gemaakt van incidentele dekking vanuit reserves om in tussentijd te bezien hoe deze post binnen de begroting structureel opgevangen zou worden. Inmiddels is duidelijk dat dat voor 2018 nog niet realistisch is, maar wordt dit betrokken bij het vervolg van de takenevaluatie. Voor 2018 vindt derhalve een uitzetting van de begroting plaats voor € 60 duizend.

Het totaal aan effecten van bovengenoemde ontwikkelingen in 2018 bedraagt daarmee € 2.359 duizend.

Uitgangspunt II: Geaccordeerd beleid Brandweezorg

Geaccordeerd beleid Brandweezorg

Als uitgangspunt is geformuleerd dat beleidsaanpassingen in het verleden in eerste instantie worden opgevangen binnen het huidige begrotingskader. Het gaat bij het geaccordeerd beleid Brandweezorg concreet om een bedrag van € 275 duizend.

Voorgesteld wordt om het programma GHOR structureel € 200 duizend te korten door de niet ingevulde formatieruimte evenals de ruimte in de begroting inzake materiële lasten te laten vervallen. Daar tegenover staat dat het risico als gevolg van het zich voordoen van een grote calamiteit in de risicoparaagraaf wordt verhoogd tot € 500 duizend, wat dient te worden opgevangen middels het weerstandsvermogen VRG. Het weerstandsvermogen is hiertoe via de resultaatsbestemming bij de jaarrekening 2016 verhoogd.

Daarnaast wordt voorgesteld om de formatie van de functie van clustercommandant te verlagen met 1fte. Dit zou gepaard gaan met een besparing van € 100 duizend.

Uitgangspunt III: Nieuw beleid en verwachte ontwikkelingen

Op korte termijn worden de volgende ontwikkelingen verwacht:

- Onderbrengen financiering reddingsbrigades bij Veiligheidsregio's van € 30 duizend
- Discussie cofinanciering van de partners binnen crisisbeheersing van € 20 duizend

Gezien de bedragen worden hiervoor op dit moment nog geen dekkingsvoorstellen gedaan. De ontwikkeling ten aanzien van de reddingsbrigades is in de risicoparaagraaf als risico opgenomen.

- Incidentbestrijding 2.0

Onder het kopje "Ontwikkeling kapitaallasten" (Zie achtergrond informatie) is reeds het project Incidentbestrijding 2.0 genoemd. In dit kader zullen de volgende thema's worden meegenomen: scheepsbrandbestrijding en industriebrandbestrijding, bluswatervoorziening en terrorismegevolgbestrijding. De gevolgen voor de financiën zullen expliciet in kaart worden gebracht bij het betreffende bestuursbesluit.

Overige aandachtspunten

- Aardbevingen

Op dit moment vindt overleg plaats met de nationaal coördinator over inhoud en financiering van het totale aardbevingsprogramma. De uitkomsten hiervan zullen samen met de aanpak nog bestuurlijk worden voorgelegd. Uitgangpunt hierbij is dat externe financiering benodigd is, ook gezien het vervallen van de huidige externe financiering halverwege 2017.

Conclusie

De concept beleidsbegroting 2018 is ten opzichte van 2017 als volgt aangepast:

- Uitzetting van de begroting met € 2.359 duizend als gevolg van autonome ontwikkelingen zoals bovenstaand beschreven;
- Het ontstane tekort van € 285 duizend als gevolg van geaccordeerd beleid brandweezorg wordt als volgt structureel taakstellend opgelost:
 - De organisatie heeft de opdracht om in 2017 de verlaging van de formatie van de functie clustercommandant met 1 fte uit te werken;
 - De bijdrage GHOR wordt structureel met € 200 duizend gekort.

Achtergrond informatie

Historie 2017

Tot 2016 is de begroting gebaseerd geweest op de nulmeting in het kader van de regionalisering per 1-1-2014, verhoogd met de indexatie voor de loon- en prijsstijgingen.

In de begroting 2017 heeft het algemeen bestuur er voor gekozen om nieuwe structurele lasten incidenteel te dekken in de begroting vanuit incidentele vrijval kapitaallasten en BTW voordeel meldkamer.

Het gaat hierbij om een totaal bedrag van € 1 miljoen euro bestaande uit de volgende posten:

	2017
Tekort Gemeentelijke Kolom	80
Opleidingskosten*	151
Indexatie 2017	476
Geaccordeerd beleid brandweezorg (Eemshaven)	<u>275</u>
	<u>982</u>

* Dit betekent een besparing voor de gemeenten ten opzichte van voorgaande jaren, omdat deze kosten in voorgaande jaren in rekening werden gebracht bij de gemeenten (op nacalculatorische basis). Deze verrekening is vervallen.

Gelijktijdig is door het bestuur een takenevaluatie gestart met de bedoeling om te komen tot een begroting 2018 met structurele dekking voor structurele lasten.

Ontwikkeling kapitaallasten

Bij de regionalisering heeft het bestuur gekozen om uit te gaan van de historisch gegroeide afschrijvingslasten, welke nog is aangevuld met de gebruikelijke financieringslasten en met een been-bijtrekken actie op groot materieel en ICT ter waarde van € 300 duizend. Het totale volume kapitaallasten is hiermee vastgesteld op € 3,2 miljoen in 2014. In de afgelopen tijd is meer inzicht gekomen in de opbouw van de kapitaallasten en hoe de VRG deze nu invult.

De afgelopen jaren moesten er de nodige inhaalslagen worden gemaakt omdat investeringen in verband met de naderende regionalisering zijn uitgesteld of achterwege zijn gebleven. Daarnaast zijn er de nodige inhaalslagen gemaakt op het gebied van uniformering in werkwijzes en profilering van de posten (denk bijvoorbeeld aan uniforme ICT verbindingen of kazernekleding). Anderzijds is er door een vertraging in de aanbestedingscyclus in de afgelopen jaren een grote onderschrijding ontstaan op deze kapitaallasten.

Nu de investeringen daadwerkelijk plaatsvinden en ook de benoemde acties uit het been bijtrekken daadwerkelijk worden ingevuld, zal deze onderschrijding in de aankomende jaren sterk afnemen en daarmee de buffer in de begroting. Op basis van het Regionaal Dekkingsplan 2016-2020, wat ter zienswijze heeft gelegen bij de raden, wordt gewerkt aan een visie voor invulling van het benodigde materieel en bezetting. Deze visie zal worden verwoord in het project Incidentbestrijding 2.0 (IB2.0). In dit project wordt op basis van een brede inventarisatie van risico's en ontwikkelingen die in het kader van incidentbestrijding op ons af komen, een prioritering en aanpak bepaald om te komen tot een toekomstbestendige inzet. Hierbij kijken we onder andere naar belastbaarheid van vrijwilligers, opkomsttijden en een zo adequaat mogelijke inrichting van de brandweezorg.

Dit project zal een berekende grondslag vormen voor de toekomstige kapitaallasten. In afwachting van deze uitkomsten worden investeringen nu zo gespreid, dat de continuïteit blijft geborgd. Het voordeel zoals dat in voorgaande jaren werd geëffectueerd zal in de loop van 2018 echter nagenoeg komen te vervallen.

Compensatie BTW Meldkamer

Sinds 2011 ontvangt VRG van het Rijk een BTW compensatie van € 400 duizend voor meldkamer-activiteiten. De ontvangen compensatie is vanaf de begroting 2014 jaarlijks ingezet ter dekking van de totale lasten van VRG. Bij de jaarrekening over 2014 en 2015 bleek dat uiteindelijk niet nodig en werd de compensatie onderdeel van het totaalresultaat. Vanaf 2016 wordt het voordeel ingezet voor de dekking van de volgende posten:

- Invoering werkkostenregeling (€ 90 duizend)
- Eigen risico WW (€ 230 duizend)
- Toename bijdragen landelijk beleid (€ 90 duizend).

Door de voorgenomen overdracht van de MkNN naar de LMO in 2021 komt de BTW compensatie van € 400 duizend te vervallen.

Vervallen opbrengsten OMS

Naar verwachting raken we de brandweervergoeding binnen het OMS contract kwijt. Deze vergoedingen tellen jaarlijks op tot ruim € 200 duizend. Deze vergoeding komt naar verwachting te vervallen bij de overdracht van de MkNN naar de LMO in 2021.